

**Beszámoló
a Direkt36
munkájáról
és eredményeiről**

2019

44 cikk

1845 támogató

1 707 323 olvasó

Ezek voltak a Direkt36 2019-es évének legfontosabb számai.

2019 volt az eddigi legerősebb évünk olvasottság tekintetében. Tavaly jelent meg a Direkt36 történetének legolvasottabb cikke Simicska Lajos bukásáról, de foglalkoztunk orosz fegyverkereskedőkkel, Rogán Antal luxusautóival vagy az Orbán-család gazdagodásával is - a megjelent cikkekről lejjebb részletesen is olvashatsz. 2019 második felében elkezdtünk fejleszteni olyan témákat, amikkel eddig nem foglalkoztunk. Lesznek cikkeink a fenntartható fejlődésről és a környezetvédelemről, és ismerkedünk egészségügyi és technológiai problémákkal.

2019 volt a Direkt36 legsikeresebb éve az olvasóinktól kapott támogatásokat tekintve is. Ez különösen annak fényében szép eredmény, hogy 2019-ben több, nálunk jóval nagyobb szerkesztőség (Index, 444) is támogatói programot indított, azaz kiélezettebb lett a verseny ezen a terepen. Ez ugyan a mi helyzetünket nem könnyíti meg, de hosszabb távon mindenki jól jár vele: egyre több embernek lesz természetes, hogy a tartalomért az interneten is fizetni kell, miközben az egymással is versengő szerkesztőségeket is arra ösztönzi, hogy érdekesebb tartalmat szolgáltatassanak.

De ahogy az lenni szokott, a számoknál sokkal fontosabb, az, ami mögöttük van. Különösen igaz ez a tavalyi évünkre. 2019-ben ugyanis nagyon sok minden szólt az eddigi 5 éves munkánk átgondolásáról, értékeléséről, a jó dolgok kiválogatásáról és fejlesztéséről, a rosszak kijavításáról. Sok fontos, néha láthatatlan változás kezdődött a Direkt36-nál, ami hosszabb távon is meghatározó lesz.

Sok időt töltöttünk egy olyan találkozó megszervezésével, ahol a támogatóink őszintén elmondhatták, hogy mit tartanak az erősségünknek és hol érzik szükségesnek azt, hogy javítsunk a teljesítményünkön. Ezeket a visszajelzéseket további tartalomfejlesztésre fogjuk felhasználni. De újjászerveztük a Direkt36 belső működését is. Tavasszal csatlakozott a csapathoz Bakó Juli, aki azon dolgozik, hogy a Direkt36 még izgalmasabb, még szórakoztatóbb és még ütősebb legyen, de segít abban is, hogy a szerkesztőség a lehető leggördülékenyebben működjön. És visszatért hozzánk a szülési szabadságról Wirth Szusza, akivel már Tasó László államtitkárnak is meggyűlt a baja.

Ha a támogatónk vagy, akkor köszönjük, hogy segítettél nekünk mindebben, nélküled nem ment volna. Reméljük, 2020-ban is velünk maradsz, ha pedig még nem tetted, akkor most **fektess be a demokráciába!**

Sztorik és következményeik

Így gazdagodnak Orbánék

„Sosem voltam vagyonos ember, nem is vagyok, nem is leszek”

– jelentette ki magáról Orbán Viktor még 2016-ban. A miniszterelnök azóta is rendre szerény megtakarításokról számolt be a vagyonnyilatkozataiban, 2019-re pedig már egy fillér spórolt pénze sem maradt. Eközben azonban az Orbán család tagjai és barátai rengeteg pénzt keresnek állami és EU-s finanszírozású projekteken – erről a Direkt36 indulása óta folyamatosan tárunk fel újabb és újabb részleteket.

Az elmúlt években számtalan állami építkezést néztünk meg országszerte, követtünk kamionokat, fagyos konténerekben néztünk át óriási irathalmokat, és hónapokon át pereskedtünk állami szervekkel közérdekű adatokért. Minderre szükség volt ahhoz, hogy megmutathassuk, hogy az ország, sőt, mára a világ egyik leggazdagabb emberétől, Mészáros Lőrinctől hogyan folyik a közpénz Orbán Viktor édesapjának építőipari cégbirodalmába. Erről tavaly készítettünk egy összefoglaló videót, amelyet több mint százezren néztek meg.

Zöldi Blanka: Évek óta foglalkozunk az Orbán család üzleteivel, ami mostanra megváltoztathatatlanul nyomot hagyott a mindennapjaimon. Bárhová utazom az országban, mindig egy kicsit lázba jövök, amikor egy út- vagy csatornaépítkezés mellett haladok el. A barátaim már tudják, hogy ilyenkor mindig kell nekem egy kis időt hagyni, hogy megnézzem az építési területen fekvő, beépítésére váró betonelemeket, amelyeken néha még látszik az építőanyagot szállító cég neve. Míg az állami intézmények általában elnémulnak az Orbán családra vonatkozó kérdéseink hallatán, ezek az építőanyagokon hagyott kis cédulák gyakran segítettek minket abban, hogy feltérképezzük, milyen állami építkezéseken vesznek részt az Orbán-cégek.

Kiderítettük azt is, hogy nemcsak az idősebb, hanem ifjabb Orbán Győző, a miniszterelnök testvére is közel került állami megrendelésekhez. Először 2018-ban figyeltünk fel egy olyan informatikai cégre, amelynek sokáig működő honlapja sem volt, de pár év alatt megszázszorozta a bevételét, miközben látványosan tarolt nagy értékű állami pályázatokon. Kiderítettük, hogy a céget ifj. Orbán Győző egyik birkózó ismerőse irányítja, aki később a felcsúti Pancho Aréna VIP páholyában is megfordult. Tavaly még mélyebbre ástunk ebben a sztoriban. Egyre több üzleti és személyes kapcsolatot találtunk az Orbán család és az informatikai cégcsoport között. Ebben az esetben pert kellett indítanunk, hogy végül megtudjuk: összesen több mint 6 milliárd forint állami megrendeléshez jutott hozzá ez a jó kapcsolatokkal rendelkező cég.

Mi történt a cikkek megjelenése után?

- Március végén írtuk meg, hogy ifj. Orbán Győző egyik birkózó ismerőse vezeti a Kiemelt Közbeszerzések Főosztályát a NAV-nál, ahonnan egy másik, szintén birkózó ismerősének a cége több értékes megrendelést is kapott. Három nappal a cikkünk megjelenése után megszüntették a főosztályt – igaz, a NAV szerint ezt az átalakítást akkor már hónapok óta tervezték.

- Az év legjobb oknyomozó cikkeit értékelő Transparency-Soma díj átadóján két sztorinkat is az öt legjobb között említették. Orbán Győző birkózó ismerőséről szóló cikksorozatunk 2. helyezést, Simicska bukásáról szóló cikkünk pedig 4. helyezést ért el.

Cikkek

- Így lett nyereségesebb az Orbán-bánya, mint bármelyik komoly versenytársa
- Így folyik tovább a közpénz Mészáros Lőrinctől az Orbán családhoz
- Orbán testvéreinek két birkózó ismerőse is feltűnt a NAV-nál fontos szerepben
- Orbán Viktor testvéreinek birkózó ismerőse vezetett egy NAV-os főosztályt. Három nappal azután megszüntették, hogy cikket írtunk róla

Az oroszok mindenhol ott vannak

A paksi bővítés körüli konfliktusok, Magyarországon elfogott orosz fegyverkereskedők, diplomáciai csatározások a Moszkvából Budapestre költöző bank miatt – tavaly ezekre a témákra fókuszáltunk, amikor az egyre szorosabbá váló orosz-magyar kapcsolatokkal foglalkoztunk.

A paksi beruházásért felelős orosz Roszatom honlapján már három éve követjük nyomon a bővítéssel összefüggő tendereket. A sok esetben meglehetősen bonyolult beszerzések értelmezéséhez olyan források segítségét kérjük, akik közelről követik a paksi projektet. Tavaly így tudtuk megírni azt is, hogy az egyik legnagyobb értékű közbeszerzésnél a magyar kormány többek között kibebiztonsági aggodalmak miatt ragaszkodott a nyugati beszállítóhoz az oroszokkal szemben. Ezen kívül elsőként írtunk arról is, hogy a magyar kormány a bővítési munkák idő előtti megkezdését tervezi, még annak ellenére is, hogy az különböző kockázatokat hordoz.

Több cikket szenteltünk a korábban a KGST-n belül működő, majd 2012-től újra aktív Nemzetközi Beruházási Banknak (IIB) is, amely komoly nemzetközi kritikákat kiváltva Moszkvából Budapestre költözött. A magyar kormány a kritikákat azzal próbálta visszaverni, hogy az IIB nem orosz bank, és annak Magyarország mellett más kelet-európai EU- és NATO-tagállamok is tagjai. Nemcsak azt mutattuk be, hogy a valódi operatív irányítás a bank orosz elnökének kezében van, de azt is, hogy a bank hogyan kapcsolódik Vlagyimir Putyin környezetéhez. Arról is sikerült információt gyűjtenünk, hogy az IIB budapesti költözése nézeteltérést okozott a magyar és az amerikai kormány között, emiatt pedig Orbánék engedményekre is kényszerültek.

Folytattuk azt a cikksorozatunkat is, amely az amerikai DEA fedett ügynökei által Magyarországon törbe csalt orosz fegyverkereskedőkről szólt. A két férfi története önmagában is nagyon érdekes volt, és csak még érdekesebbé tette, hogy az amerikai kérés ellenére a magyar kormány nem az USA-nak, hanem Oroszországnak adta ki őket. Azóta pedig már szabadon is bocsátották őket.

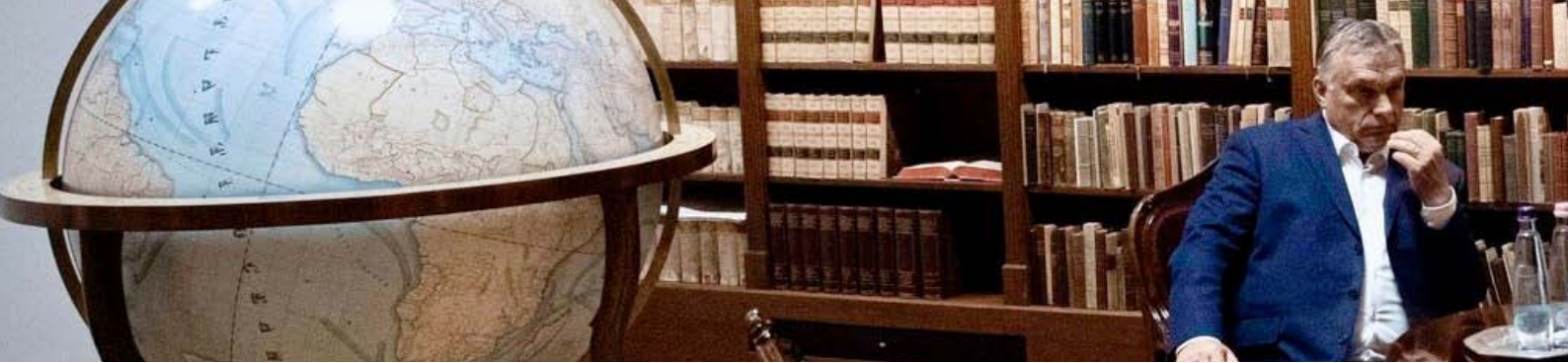
Mi történt a cikkek megjelenése után?

- Az orosz fegyverkereskedők filmbe illő történetéről szóló cikksorozatunkban kitértünk arra is, hogy Vlagyimir Ljubisin és fia kiadatását igazságügyi miniszterként Trócsányi László hagyta jóvá. Ez az ügy később téma lett Trócsányi Európai Parlamenti meghallgatásán is, a politikust ugyanis a kormány európai bizottsági posztra jelölte. A pozíciót Trócsányi végül elbukta, az egyik oka pedig pont a Direkt36 által bemutatott történet volt.

- A Demokrata Párt elnökségéért küzdő Bernie Sanders is aláírta azt a levelet, amiben amerikai szenátorok kérdőre vonták David Cornsteint, az Egyesült Államok budapesti nagykövét az IIB/NBB Magyarországra költözése miatt. A szenátorok konkrétan a Direkt36 cikkeiben megjelent állításokra kérdeztek rá a nagykövethél, így például arra, milyen háttérmegállapodást kötött Orbán Viktorral az orosz vezetésű bank közös, magyar-amerikai titkosszolgálati monitorozása ügyében. Később az erre írt válaszlevelet is megszereztük és publikáltuk.

Cikkek

- **Az oroszok is akarták Paks2 egyik gigatenderét, de végül kisorsultak belőle**
- **Putyinhoz bekötött pénzügyi óriás sejlik fel a Budapestre költöző bank mögött**
- **Orbán ígért valamit Putyinnak, de Amerika közbeszólt**
- **Kémeket kerestünk, orosz fegyverkereskedőkre és egy diplomáciai konfliktusra bukkantunk**

Külföldi kalandozások

2019-ben Washington és Peking – mint a legerősebb gazdasági hatalmak – váltak az Orbán-kormány legfontosabb viszonyítási pontjává, miközben a régiós befolyás növeléséről nyíltan beszélő miniszterelnök körei egyre aktívabbá váltak a Balkánon is. Feltártuk, hogy az Elios a magyar sikerszéria után Szerbiában is vitatható módszerekkel tarolt le közbeszerzéseket, és hogy Orbán balkáni szövetségeseinek barátai viszik tovább a zűrös kereskedőház-bizniszt Szerbiában, Montenegróban és Macedóniában. Azt is megírtuk, hogy a miniszterelnök török barátja, Adnan Polat cége üzemelteti tovább a török, görög és ciprusi régiót lefedő irodákat. De ellenzéki szereplők furcsa üzleteivel ugyanúgy foglalkoztunk: kiderítettük például a Demokratikus Koalíció (DK) sorait erősítő Oláh Lajos hogyan került közel a kínai kereskedőházakhoz.

2019-ben az Orbán-kormánynak egy immár világpolitikai jelentőségű konfliktusba is sikerült belekeverednie; bemutattuk, hogyan lavíroz a kormány abban a háborúban, amit az Egyesült Államok indított a kínai technológiai óriás, az 5G technológiában élővas Huawei ellen, és hogy magyar kormányzati szereplők állításaival szemben a Huawei fontos állami projekteket is részt vett.

A leglátványosabban azonban az amerikai-magyar kapcsolatok fejlődtek, mi pedig Washingtonba is elutaztunk megtudni, milyen konkrét alkuk, üzletek és rejtett konfliktusok állnak Orbán Viktor és Donald Trump újdonsült barátsága mögött.

Panyi Szabolcs: A forrásokkal való a bizalom kiépítésére egy jó módszer, ha a köztünk lévő hasonlóságokat hangsúlyozzuk. Ez volt a tervem akkor is, amikor az egyik tavalyi cikkemhez háttérrel ráakadtam egy tapasztalt forrásra, akivel egy bárba beszélünk meg találkozót. Amikor a beszélgetés elején berendelte az első viszkis szódát, úgy gondoltam, meg kell próbálnom tartani vele a lépést. Csakhogy a forrás egymás után rendelte az italokat, amit én a kezdeti stratégiámhoz ragaszkodva végig követtem a több mint három órás találkozón. Az este végére már meglehetősen nehezen ment a jegyzetelés, de legalább a forrás se fogta vissza magát, és kellőképp részletgazdagon idézett fel történeteket.

Hogy alapvetően biznissz, nagyszabású gáz- és fegyverüzletek, főként légvédelmi beszerzések állnak a magyar-amerikai közeledés mögött, azt már Mike Pompeo februári budapesti látogatása előtt megírtuk. Részletesen ismertettünk egy olyan bizalmas magyar diplomáciai táviratot is, amiből kiderült, hogy a színpalak mögött az amerikai fél ideges és bizalmatlan az Orbán-kormánnyal több ügy miatt is.

Az Orbán-Trump-tárgyalás egyik legérdekesebb témájával külön is foglalkoztunk. Orbán Viktor megkísérelte Trumpot maga mellé állítani abban a vitában, ami a magyar és a norvég kormány között folyik a Norvég Civil Alap támogatásainak elosztásáról – Budapest ugyanis magának követeli a jogot, hogy a civileknek járó norvég pénzekről döntsön. Trump azonban egy **„én nagyon szeretem Norvégiát!”** megjegyzéssel lesöpörte a kérést.

Mi történt a cikkek megjelenése után?

- Tavasszal elsőként írtuk meg, hogy Orbán Viktor meghívót kapott a Fehér Házba, amit a magyar online média a Direkt36-ra hivatkozva vett át. Információink szerint voltak még olyan magyar diplomaták is, akik innen tudták meg, hogy a főnökük mikor látogat Washingtonba.

- Arról, hogy Orbán Trump segítségét kérte a Norvégiával való vitájában, cikkünk alapján az RTL Klub híradója is beszámolt és a kormányinfón Gulyás Gergelyt is reagáltatták rá újságírók.

- Zöldi Blanka tényfeltáró anyagát az Elios szerbiai sikerszériájáról a Balkan Insight régiós online lap beválogatta az év legfontosabb balkáni sztorijai közé.

Cikkek

- Az izraeli szövetség, ami átírta Orbán politikáját
- A szerb közvilágítást is letarolják az Elios-cégek a szabálytalan magyar módszerrel
- A kormány bezárta a külföldi kereskedőházakat. Csak Orbán török barátjával kivételeztek
- Orbán folytatja a balkáni hódítást. Barátainak kedves cégek viszik tovább a kereskedőházakat
- A DK támadta a kormány kereskedőházait, egy képviselőjük mégis több szalon kötődik az üzlethez
- A kötvényprogram lezárása óta egyre több külföldi érkezik az országba, akikről nem tudni, miért vannak itt
- Csendben csinálja, de már nyakig benne van a magyar kormány a Huawei-háborúban
- Így került bele Orbán Viktor a Donald Trump elnökségét fenyegető botrányba
- Én nagyon szeretem Norvégiát! Így szerelte le Trump Orbán Viktor nyomulását
- Türelmetlen amerikaiakról és lavírozó Orbánról árulkodik egy bizalmas diplomáciai irat

A kormányval megéri jóban lenni

Nem csak az Orbán-család jut egyre jövedelmezőbb üzletekhez. A kormány holdudvarában is elrejtett vagyonokra és méregdrágán bérelt luxusautókra bukkantunk.

2019 elején mutattuk be, hogy a fideszes képviselő, Bánki Erik Duna-parti ingatlanokat és romániai földeket rejtett el a nyilvánosság elől úgy, hogy ezeket nem ő, hanem egy hozzá köthető cég birtokolta. Bár a vagyonyilatkozati rendszer lényege az lenne, hogy átláthatóvá tegye a képviselők vagyoni helyzetét, a szabályok nem mondják ki egyértelműen, hogy a képviselőknek a közvetetten – tehát például cégeken keresztül - birtokolt vagyonokról is nyilatkozniuk kell-e. Ezt a kiskaput pedig sok politikus kihasználja.

Írtunk arról is, hogy több kormányközeli ember, köztük Rogán Antal és akkori felesége Rogán Cecília is egy rendhagyó konstrukcióban béreltek luxusautókat éveken keresztül. Az általuk választott, kifejezetten drága megoldás előnye, hogy így rejtve tudnak maradni, a nevük ugyanis még az autó forgalmijában sem jelenik meg.

Szabó András: A témával kapcsolatban több autókölcsönzőt és flottakezelőt is megkerestem. Először általánosságban kérdeztem őket a különböző bérleti konstrukciókról, amikre készségesen válaszoltak is. Majd amikor a politikusok autóhasználati szokásaival kapcsolatban megemlítettem Rogán Antal vagy Habony Árpád nevét, érezhető volt, hogy a legtöbben kerülnek a témát. Erről egy-két mondatnál többet senkiből sem tudtam kihúzni.

2019 januárjában jelent meg a Simicska Lajos bukásáról szóló cikkünk, amely az oligarcha Orbán Viktorral vívott többéves háborújának színpalái mögé engedett betekintést. Ebből olyan meglepő részletek derültek ki, mint hogy **Simicska sugárázmérőt hordott magánál**, mert olyan figyelmeztetést kapott, hogy valamilyen káros sugárzást kibocsátó anyaggal próbálják őt kiiktatni vagy hogy videóra vett egy vallomást, amelyben nagyrészt az Orbán Viktorral közös ügyeiről beszélt. A cikk több hónapon át készült, mivel nehéz volt felkutatni és szóra bírni a szereplőket, illetve azokat, akiknek megbízható információik voltak a történésekről.

Pethő András: Mikor felkerestük Simicskát a vidéki tanyáján, akkor nem állt szóba velünk. Szótlanul dohányzott a tanya udvarán, és látszólag figyelmen kívül hagyta a kérdéseinket. Néhány héttel a cikk megjelenése után aztán beszéltem egyik közeli bizalmasával, aki megjegyezte, hogy számára is meglepő volt, hogy milyen sok részletet tudtunk kideríteni a történetből. Kérdeztem tőle, hogy tud-e arról, hogy Simicska olvasta-e a cikket, mire azt válaszolta, hogy igen, és ő sem vitatta az abban leírtakat, „annyit mondott, hogy korrekt cikk”.

Mi történt a cikkek megjelenése után?

- A Simicska bukásának titkos történetét feltáró cikk a Direkt36 történetének eddigi legolvasottabb cikke lett több mint 360 ezer olvasóval.

- Még 2018 júliusában írtunk arról, hogy Czeglédy Gergő óbudai MSZP-elnök egyik vállalkozását is magában foglaló konzorcium nyert el egy 36,2 millió forintos tendert, amely az északkelet-magyarországi csatornafejlesztés kommunikációjáról szólt. Ez egyike annak a több mint húsz tendernek, amelyek miatt 2019 júliusában vizsgálatot indított az Európai Unió családelleni hivatala, az OLAF.

Cikkek

- Feltárul Simicska bukásának titkos története
- Méregdrágán bérelhető luxusautókat használtak Rogánék és más kormányközeli emberek
- Egy elegáns Duna-parti lakás és romániai földek maradtak láthatatlanok Bánki Erik vagyonyilatkozatában
- Vizsgálni kezdte az EU a kormányközeli üzletember és MSZP-s partnerének üzleteit, amikre a Direkt36 irányította rá a figyelmet

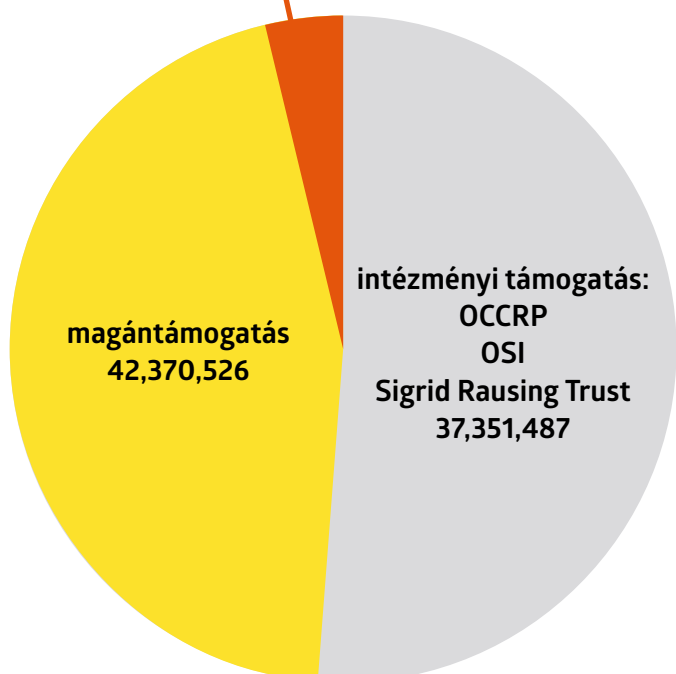
Pénzügyek

Nonprofit szervezetként a működési költségeink túlnyomó része továbbra is az olvasóinktól származik, ami biztosítja azt, hogy a munkánkat függetlenül, kompromisszumoktól mentesen végezhessük. Míg 2016-ban a kiadásaink 40%-át fedezték a magántámogatások, addig 2019-re ez a szám 79%-re emelkedett. 2020-ban pedig reményeink szerint még tovább nő majd.

ÖSSZES BEVÉTEL

81,352,480. -HUF

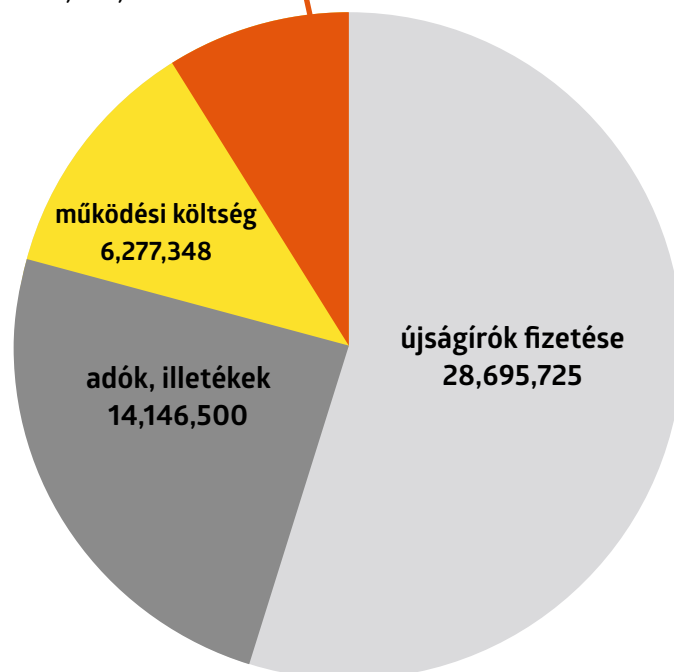
vállalkozói bevét, egyéb
1,630,467

ÖSSZES KIADÁS

53,700,938. -HUF

szerződéses partnerek, külsősök
4,581,365

Konferenciák és nemzetközi együttműködések

Az oknyomozó cikkek írása mellett magunkat is folyamatosan képeztük. 2019-ben rengeteg konferencián és szakmai képzésen vettünk részt, új nemzetközi kapcsolatokat építettünk ki és együtt dolgoztunk több külföldi szervezettel is. Újságíróink ezekre voltak a legbüszkébbek:

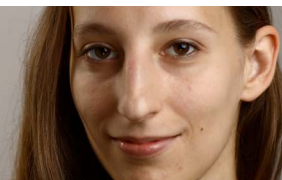
Panyi Szabolcs: Májusban két és fél héten keresztül Washington DC-ben igyekeztem többet megtudni az amerikai-magyar kapcsolatok alakulásáról. Szeptemberben részt vettem a Global Investigative Journalism Conference-en, a világ legnagyobb, kétévente megrendezett oknyomozó újságírói konferenciáján Hamburgban, ahol főként online oknyomozó eszközökről tanultam. A nyár és az ősz során pedig a Transparency International Magyarország oknyomozó mentorprogramjában voltam mentor, és a Huawei-ügyről írtunk egy közös cikket Tasnádi Katával.

Pethő András: 2019 egy nagy változást is hozott számomra. Felvettek a Harvard egyetemen működő Nieman alapítvány ösztöndíjára. Ez egy több mint 80 éve működő program, amelynek keretében minden évben kiválasztanak nagyjából két tucat újságírót, akik eltöltene egy tanévet az Egyesült Államokbeli Cambridge-ben, hogy képezzék magukat az olyan tekintélyes helyi egyetemeken, mint a Harvard és az MIT. Én elsősorban két területre koncentrálok, a vállalkozási és vezetői képességekre, valamint a vizuális történetmesélésre, és ennek megfelelő órákat vettem fel, de nagyon sokat tanulok a többi ösztöndíjastól is.

Szabó András: Tavaly nyáron az amerikai IVLP program keretében egy kéthetes amerikai kurzuson vettem részt, amelyet a „dezinformáció, propaganda, idegen befolyás elleni küzdelem” téma köré szerveztek. Ősszel pedig Varsóban az EBESZ emberi jogi konferenciáján voltam, itt a médiaszabadságról, újságírók védelméről hallgattam előadásokat. Ami pedig az újságírói munkát illeti, a Simicska Lajos bukásáról szóló, Pethő András kollégámmal közösen írt cikkünk a legrangosabb magyar oknyomozó díj, a Göbolyös Soma Díj kiosztóján bekerült a legjobb ötbe.

Zöldi Blanka: 2019-ben két alkalommal is meghívtak az Egyesült Államokba, ahol nemzetközi konferenciákon tarthattam előadást a Direkt36 munkájáról. Áprilisban a texasi Austinban, az International Symposium on Online Journalism nevű rendezvényen, októberben pedig a Hollywood Foreign Press Association által szervezett Press Freedom Week nevű eseményen vettem részt Los Angelesben. Novemberben egy ösztöndíjjal egy hetet tölthettem Londonban a Finance Uncovered nevű szervezet képzésén. Az itt összegyűlt nemzetközi újságíró csapattal arról tanultunk, hogy hogyan működik a határokon átnyúló pénzügyi bűnözés.